

[Per Stig Møller]

se af sovjetiske tropper eller af sovjetisk støttede hære.

Der er eksperter, der støtter disse anklager, og eksperter, der dementerer dem. Det vil under alle omstændigheder være temmelig hasarderet at ignorere dem, for som Julian Perry Robinson, der lige er citeret, skriver i SIPRI-årbogen for 1984, side 338, bliver »den gule regn« endnu mere katastrofal for Sydøstasien, hvis det skulle vise sig, at den er et naturprodukt, for så er de ofre for kræfter, ingen kender.

Vi er imod enhver form for brug af disse våben og dermed også imod, at de bruges imod os. Vi skal deltage i alle forhandlinger, der giver det mindste håb om at få dem fjernet, men vi skal ikke udsætte os for at få dem blæst ind over landet af en fjende, der ved, at vi ikke kan gøre det samme. Derfor må vi fastholde begrænsede NATO-lagre, der er store nok til at virke afskrækkende på eventuelt angribende styrker. Det forholder sig jo sådan, at den hær, der udstyres med beskyttelsesmidler mod kemiske våben, bevæger sig halvt så hurtigt som den hær, der ingen beskyttelse bærer. Kan vi trues uden at kunne true igen, ved vi altså, hvad det kommer til at betyde for vores soldater.

Det får mig til at tænke på Martin A. Hansens lille novelle »Septembertågen« fra samlingen »Tornebusken«. I den beskriver han en flok danske soldater i efteråret 1939. De tænker ikke blide tanker om de politikere, der har udstyret dem – eller navnlig udstyret dem dårligt. »Det er ikke overmagt, vi frygter mest«, skriver han, »det er ikke overlegne våben, vi frygter. Det er blottelsen af vor elendighed, vi frygter, at vi mand for mand er underlegne. Vi er famlende diletanter. Det var ikke nødvendigt. Og den frygt gælder ikke bare vor egen forlighed og forfængelighed; den rækker vist i nat ikke så lidt videre. Der må være sket noget galt et sted. Der er noget tomt og falsk i ryggen på os. Vi går ud med den ene arm bundet, og vi vil hage os fast med den anden, det ved vi nu, men hvorfor er den ene bundet ... vor uduelighed kan blive dyr for vore egne«, slutter Martin A. Hansen på side 255 i 1961-udgaven.

Vor duelighed skal selvfølgelig ikke vises ved hjælp af kemiske våben, men vores uduelighed skal ikke stilles i relief ved, at vore egne får dem i ansigtet. Derfor skal vi arbej-

de for at få dem fjernet, ikke bare i Europa, som forslaget anbefaler, men overalt, og det skal ske kontrolleret og konsekvent.

Da forslaget ikke fremmer et sådant totalt endeligt for disse våben, kan vi ikke støtte det.

Sønderby (V):

Venstre kan selvfølgelig være enig med forslagsstillerne i, at vi afskyr enhver form for kemisk og bakteriologisk krig. De foregående ordførere har da også meget tydeligt sagt, at det er der ingen tvivl om, det er ikke derom, diskussionen står. Følgerne af brug af disse våben er frygtelige og vil være en trussel mod alt og alle på Jorden. Vi så under første verdenskrig ved de første forsøg med giftgas, hvordan personer blev skadede, og det fik uhyggelige følger. Der blev under anden verdenskrig produceret en masse giftgas, men heldigvis blev den ikke anvendt, vel på baggrund af, at da vidste modstanderen, at den anden havde mulighed for at gøre gengæld.

Forslagstillerne hævder, at en sådan tilbageholdenhed ikke gælder i dag, og nu har hr. Per Stig Møller nævnt flere eksempler. Jeg skal da også sige, at der har været megen snak om brugen af disse våben i Afghanistan; man har vel ikke sikre beviser for, at de er brugt. Men man ved i hvert fald, at hvis Sovjet havde brugt dem dér, så havde modstanderne ikke mulighed for at gøre gengæld.

Som det er sagt, gjorde Danmark allerede i 1925 sin holdning klar ved vor tilslutning til Genèveprotokollen om forbud mod brug af disse våben. Vi har siden i FN aktivt arbejdet – og gør det stadig væk – for en aftale om forbud mod produktion og oplagring af kemiske våben og om at destruere disse. Som forsvarsministeren sagde, er det i overensstemmelse med dagsordenen af 3. maj 1984.

Vi er medlem af NATO. Danmark kan i denne pagt ikke foretage ensidige skridt. Vi har ved vor holdning dér og i folketinget ved beslutningen om forbud mod oplagring af disse våben klart tilkendegivet vor afsky og vor angst for disse våben. Men vi kan ikke være med til at vedtage dette forslag. Jeg tror ikke, at dette forslag løser nogen problemer. Vi ved, at Warszawapagten råder over store mængder kampstoffer til anvendelse i artille-